

Pusztai Ferenc halálára

Egy hónappal 81. születésnapja előtt, 2021. szeptember 23-án elhunyt Pusztai Ferenc, a magyar nyelvtörténet és lexikográfia jeles művelője. Az ELTE magyar és történelem szakos hallgatója és az Eötvös Collegium diákja volt. 1963-ban került az egyetem magyar nyelvészeti tanszékére, egyben *A magyar nyelv történeti–etimológiai szótárának* munkaközösségébe, melyet Benkő Loránd vezetett főszerkesztőként. Ez a korszakos munka az ELTE és az MTA Nyelvtudományi Intézet (a mai Nyelvtudományi Kutatóközpont jogelődje) együttműködésének keretében készült, így Pusztai Ferenc kapcsolata intézményünkhöz hosszú időre nyúlik vissza. Az etimológiai szótár mindhárom kötetének szócikkírója volt, és ez alapjaiban határozta meg tanári és tudományos pályáját: a magyar szókészlet történetének és jelen állapotának kutatójaként, avatott ismerőjeként diákjainak sokaságában keltette föl a nyelvészet, a magyar nyelvtörténet iránti érdeklődést, és lett meghatározó fontosságú szótárak szerkesztője, munkatársa. A magyar szakos hallgatók körében legendásan kedvelt tanár volt, egyetemi oktatói tapasztalatait szerző- és szerkesztőtársként a *Magyar nyelvtörténet* (2003) és *A magyar nyelvtörténet kézikönyve* (2018) című összefoglaló művekben tette közzé.

A szókészlet iránti érdeklődése abból is fakadt, hogy elképzeltetlenül sokat és sokfélét olvasott: szakkönyveket, szépirodalmat, napi- és hetilapokat, mindenféle tematikájú folyóiratot – mindezek nagyban gazdagították lexikográfusi munkásságát. Nem véletlen, hogy amikor az 1990-es évek elején felmerült a *Magyar értelmező kéziszótár* (1972) megújításának terve, a Nyelvtudományi Intézet vezetősége Pusztai Ferencet kérte föl a főszerkesztői teendők ellátására. Egyetemi kötelezettségei mellett nagy lelkesedéssel és alázattal végezte ezt a sokrétű és gyakran egyáltalán nem könnyű feladatot. Elévülhetetlen érdemei vannak abban, hogy a szótár második, átdolgozott (ahogy ő nevezte: „leporolt”) kiadása 2003-ban megjelenhetett. Az sem véletlen, hogy a *Magyar szinonimaszótár* második, átdolgozott kiadásának (2010) is ő volt a főszerkesztője.

Az értelmező kéziszótár munkálatainak utolsó fázisával párhuzamosan bekapcsolódott a magyar lexikográfia jelenlegi legnagyobb feladatának, *A magyar nyelv nagyszótárának* az MTA Nyelvtudományi Intézetében folyó munkálataiba. Tevékenyen részt vett a szerkesztési szabályzat és a próbaszócikkek kialakításában, majd pedig – egészen haláláig – a szócikkek lektorálásában: mindezzel jelentős mértékben hozzájárult a Nagyszótár minőségének emeléséhez. Amíg tehetette, rendszeresen bejárt az intézetbe, ahol őszinte érdeklődéssel fordult mindenkihez, és tanácsaival segítette nemcsak a nagyszótári, hanem az etimológiai szótári munkálatokat is.

Életének utolsó hét-nyolc évében már lakásához volt kötve, ahogy ő mondta, „barlanglakó” lett. De töretlenül dolgozott ekkor is. A nagyszótári szócikkek lektorálása mellett egy igen fontos feladatot is elvégzett: a megírandó szócikkek címszólistájának összeállításában vállalt nagy-nagy szerepet. Ennek során át kellett lapoznia több millió archivális cédulát, tanulmányozni korábbi szótárak címszóállományát, rendszeresen belenézni a *Magyar történeti szövegtár*, a korpusz hatalmas anyagába: mindezt csak a Nagyszótár iránti mély elkötelezettséggel és az évtizedek során összegyűlt széleskörű nyelvi-kulturális tudás alapján tudta végzni. Ő maga „élető munkaterápiának” tekintette ezt a felbecsülhetetlen értékű munkát.

Pusztai Ferenc halálával nagy veszteség érte a magyar lexikográfiát, de mindaz, amit ezen a téren végzett, a már megjelent szótárakban, valamint a jövőben elkészülő szótári kötetekben az utókor számára is bizonyítja majd kiemelkedő tudását. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Budapest, 2021. szeptember 29.